

W końcowej części Rozdziału otrzymujemy krótkie omówienie zagadnień planowania, koncentrujące się wokół planowania struktury kapitału i przedsięwzięć inwestycyjnych w firmie. Dużo łatwiej czytałoby się tę część pracy gdyby rozważania punktu 5.3.1 pracy (*Planowanie przedsięwzięć inwestycyjnych*) przenieść w znacznej części do punktu 5.3, gdyż odpowiadają one raczej tematyce planowania struktury kapitału, natomiast rozważania punktu 5.3 przenieść do 5.3.1, gdyż mówią one z kolei o planowaniu przyszłości przedsiębiorstwa, zwłaszcza inwestycjach.

Cała praca jest bardzo ambitnym zamierzeniem Autorki. Omówiono, na podstawie bogato cytowanej literatury, trudne zagadnienie finansowe związane z kształtowaniem struktury kapitału. Zrealizowano więc w pełni pierwszy z formułowanych przez Autorkę celów pracy.

Sposób prezentacji przestudiowanej literatury i uwagi własne Autorki prowadzą raczej do wniosku, że przedstawione zagadnienia są jeszcze bardziej zagmatwane, aniżeli sądzić by można z innych dostępnych w języku polskim i angielskim opracowań. Problematyka pracy wywołuje twórcze uczucie niedosytu. Zachęca bowiem do studiów materiałów źródłowych dotyczących poszczególnych teorii struktury kapitału, jak i wyników badań empirycznych w tym zakresie. Sama Autorka stwierdza w swej pracy, że każda z prezentowanych teorii mogłaby być tematem oddzielnej pracy, a także zapowiada własne badania empiryczne inspirowane omawianymi teoriami.

Barbara Kobusiewicz,

Jacek Mizerka

Rozwój infrastruktury transportu, pod red. Krystyny Wojewódzkiej-Król, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk 1999, ss. 340.

Opublikowana przez Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego książka pod redakcją Krystyny Wojewódzkiej-Król*, dotycząca rozwoju infrastruktury transportu, zasługuje na uwagę z co najmniej dwóch powodów. Po pierwsze: pośród polskiej literatury ekonomicznej nie ma zbyt wielu opracowań monograficznych dotyczących zawartego w tytule pracy zagadnienia. Po drugie: niedostatki infrastruktury, a w tym infrastruktury transportu, stanowią jedną z istotniejszych miar relatywnie niskiego poziomu rozwoju polskiej gospodarki na tle większości państw członkowskich Unii Europejskiej. I choć trudno byłoby twierdzić, że słabości infrastruktury stanowią zasadniczą barierę integracji Polski z Unią Europejską, to nie ulega jednak wątpliwości, że właśnie stan infrastruktury jest jednym z wyznaczników peryferyjności polskiej gospodarki nie tylko i nie tyle w sensie położenia geograficznego, co z punktu widzenia tzw. odległości ekonomicznych i społecznych dzielących nas od czołowych państw Unii Europejskiej.

Prezentowana praca podzielona została na trzy części. Pierwsza zatytułowana: *Podstawy teoretyczne rozwoju i finansowania infrastruktury transportu* zawiera rozważania, dotyczące pojęcia infrastruktury oraz specyfiki infrastruktury transportu, a także uwagi na temat związków pomiędzy infrastrukturą a rozwojem gospodarczym. Jest to część najkrótsza (niecałe trzydzieści z trzystu-czterdziestu stron), a zarazem stosunkowo najmniej wnosząca do zasobów wiedzy o infrastrukturze. Oparto ją w znacznej mierze na literaturze, co prawda w dużym stopniu ważkiej, ale na ogół już stosunkowo dawno wydanej. Tymczasem właśnie rola infrastruktury jako czynnika wzrostu i rozwoju, między innymi w kontekście coraz popularniejszych koncepcji wzrostu endogenicznego, stanowi od mniej więcej drugiej połowy lat osiemdziesiątych przedmiot dość licznych, a zarazem niekiedy dość nowatorskich publikacji. Z tym, że są to prawie wyłącznie opracowania autorów zagranicznych, bowiem w Polsce – jak na razie – temat związków pomiędzy infrastrukturą, a rozwojem w warunkach gospodarki rynkowej nie został na nowo odkryty. Oceniając pierwszą część prezentowanej książki należy jednak zauważyć, że – jak już podkreślano – jest to jedynie stosun-

* K. Wojewódzka-Król jest zarazem Autorką zasadniczej części książki. Pozostali autorzy to: Ryszard Rolbiecki, Włodzimierz Rydzikowski, Andrzej Ruciński i Danuta Rucińska.

kowo najmniej frapujący fragment na tle pozostałych części pracy oraz, że niewątpliwie ani nie było celem autorów ani nie byłoby zasadne z punktu widzenia przedmiotu całego opracowania poświęcanie zbyt wiele miejsca rozważaniom natury ogólnej odnoszącym się do infrastruktury.

Drugą część książki (*Problemy infrastruktury transportu w krajach Unii Europejskiej*) stanowi wnikliwa, a zarazem kompleksowa analiza przeobrażeń i polityki rozwoju infrastruktury przede wszystkim w państwach należących do Unii Europejskiej – choć nie tylko. W tej części pracy zawarte są bowiem także uwagi i informacje na temat przedsięwzięć związanych z rozwojem infrastruktury transportowej podejmowanych w ramach Europejskiej Komisji Gospodarczej ONZ, a więc na obszarze wykraczającym poza granice Unii Europejskiej. W odniesieniu do tej części analizowanej pracy można sformułować dwie uwagi szczegółowe. Po pierwsze wspomniany na s. 109 New Community Instrument (Nowy Instrument Pożyczkowy Wspólnoty) raczej odgrywał niż odgrywa pewną rolę w procesie finansowania przedsięwzięć infrastrukturalnych, bowiem w połowie lat dziewięćdziesiątych przestano udzielać w jego ramach nowych pożyczek. Natomiast stosunkowo nową, a zarazem coraz aktywniejszą instytucją jest, dość ściśle powiązany z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym, Europejski Fundusz Inwestycyjny, którego istnienia i działalności nie odnotowano. Warto chyba było również trochę więcej miejsca poświęcić konfliktom w procesie rozwoju infrastruktury. Co prawda dość szeroko uwzględnione w książce konflikty wynikające ze sprzeczności pomiędzy interesami społeczności lokalnych, a interesami ogólnogospodarczymi czy ogólnonarodowymi, oraz konflikty związane z ekologicznymi konsekwencjami inwestycji infrastrukturalnych są szczególnie ważne ale nie mniej ważne, chociażby w kontekście współpracy międzynarodowej, są dość zdawkowo potraktowane problemy wynikające z rozbieżności interesów poszczególnych krajów czy też różnych wizji zasad rozwoju infrastruktury, czy źródeł jego finansowania.

Część trzecia książki (*Problemy rozwoju infrastruktury transportu w Polsce*) zawiera zarówno ocenę dotychczasowego rozwoju infrastruktury transportu w Polsce, jak i prezentację podstawowych zagadnień wiążących się z dalszymi jej przeobrażeniami, a w tym w kontekście integracji Polski z Unią Europejską. W omawianym fragmencie książki znaleźć można wiele informacji ilustrujących ewidentny niedorozwój infrastruktury transportu w Polsce przede wszystkim z punktu widzenia różnych mierników jakościowych. Konsekwencją tego niedorozwoju jest zarówno osłabianie pozycji naszego kraju jako państwa tranzytowego, jak i dodatkowe problemy w procesie integracji z Unią Europejską.

Autorzy prezentują także już rozpoczęte lub zamierzone przedsięwzięcia służące poprawie infrastruktury transportu. Niestety zarówno ograniczenia budżetowe, jak i ewidentne błędy towarzyszące realizacji niektórych projektów powodują, że trudno byłoby pierwsze dziesięciolecie od momentu rozpoczęcia zmian ustrojowych w Polsce ocenić jako szczególnie owocne z punktu widzenia poprawy stanu infrastruktury transportu. Przykładem takiego szeroko nagłośnionego, a jak na razie nie urzeczywistnionego przedsięwzięcia, jest prezentowany w recenzowanej książce program budowy autostrad w Polsce. Szkoda, iż nie wykorzystano analizy losów tego programu do przedstawienia szerszej dyskusji na temat niezwykle aktualnej, a zarazem coraz częściej w literaturze analizowanej kwestii partnerstwa państwa i sektora prywatnego w realizacji przedsięwzięć infrastrukturalnych.

Niewątpliwą zaletą prezentowanej książki jest bardzo bogata warstwa faktograficzna oraz różnorodne formy ilustracji analizowanych zjawisk w postaci graficznej czy tabelarycznej. Na uwagę zasługuje także ponad stustronicowy aneks, zawierający teksty najistotniejszych aktów prawnych, regulujących w skali międzynarodowej oraz krajowej rozwój i funkcjonowanie infrastruktury transportu.

Generalnie należy stwierdzić, że analizowana praca, choć przygotowana przede wszystkim z myślą o potrzebach dydaktycznych, zawiera treści, z którymi warto aby zapoznali się wszyscy interesujący się problemami infrastruktury oraz ci, którzy z racji swego uczestnictwa w procesach decyzyjnych mogą wpływać na zmiany zachodzące w infrastrukturze transportu. Sformułowanie w recenzji pewnych uwag krytycznych wyniknęło w dużej mierze z przeświadczenia, że prezentowana książka będzie miała kolejne wydania i że warto aby autorzy pomyśleli nad pewnymi modyfikacjami czy udoskonaleniami.